

การวิเคราะห์การผลิตวิทัศน์ศัลก

การผลิตวิทัศน์ประเภทตลกนั้น มีกระบวนการเช่นเดียวกับการผลิตรายการโทรทัศน์แต่มีความพิถีพิถันน้อยกว่า เพราะจะเน้นไปที่ความสนุกสนานมากกว่าองค์ประกอบอื่นๆ ซึ่งในการวิเคราะห์จะต้องอาศัยหลักการผลิตรายการโทรทัศน์ ซึ่งมี 4 ขั้นตอนคือ

1. ขั้นวางแผนผลิต (Planning)
2. ขั้นเตรียมการผลิตรายการ (Preparation)
3. ขั้นดำเนินการผลิต (Production Stage)
4. ขั้นประเมินคุณภาพรายการ

ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผนการผลิต (Planning)

ในขั้นวางแผนการผลิตจะเริ่มต้นจากการแสวงหาความคิด การกำหนดวัตถุประสงค์ การวิเคราะห์ผู้ชม การวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูล การเขียนบท การกำหนดฉากและวัสดุอุปกรณ์ การกำหนดวัสดุรายการและกำหนดตัวผู้แสดง การจัดทำแผนผังเวทีไฟ และจัดทำงบประมาณ ซึ่งจากการศึกษาพบว่าการผลิตเทปตลกเริ่มจากการวางแผนเพียงง่ายๆ กล่าวคือ ในการแสวงหาแนวคิดหรือการหาเรื่อง (Investigating an Idea) ในทางการผลิตรายการจะต้องมีการประชุมระดมสมองเพื่อจะค้นหาแนวคิด (Concept) เพื่อเป็นแกนในการขยายความคิดว่าจะผลิตอะไร หรือหากเป็นการผลิตรายการประเภทวาไรตี้ก็จะต้องหาว่าเรื่องที่จะนำมาเสนอให้ผู้ชมนั้นจะมีช่วงอะไรบ้าง แต่ในการผลิตเทปตลกนั้นไม่ต้องอาศัยความต่อเนื่อง เป็นการบันทึกจบในตอน การสร้างสรรค์หรือการหาเรื่องมาเล่นนั้น ผู้แสดงตลกจะเป็นผู้กำหนดว่าจะเล่นเรื่องอะไร โดยกำหนดว่าจะต้องไม่ซ้ำกับที่เล่นไปแล้วหรืออาจซ้ำ

บ้างงานบางमुख แต่ด้วยการ เปลี่ยนตัวผู้เล่นหรือสถานที่ที่จะเล่นก็ถือเป็นการ เล่นที่ไม่ซ้ำ

การกำหนดวัตถุประสงค์ของเทปตลก ก็เพื่อมุ่งหวังจะให้เกิดความบันเทิงเป็นหลัก ุคยที่ผู้ชมนั้นมีความหลากหลาย ผู้ที่วิเคราะห์ว่าจะเล่นอะไรให้สนุกและสอดคล้องกับผู้ชมซึ่งมีทุกเพศ ทุกวัย ก็คือ นักแสดงตลก โดยเฉพาะการแสดงที่มีระยะเวลายาวนานที่จะทำอย่างไรให้ผู้ชมยังคงติดตามและหัวเราะได้อย่างต่อเนื่อง ประกอบกับการศึกษาพบว่าการแสดงตลกที่นำมาศึกษานั้นไม่มีการ เขียนบทล่วงหน้า ดังนั้น ผู้แสดงจึงต้องอาศัยประสบการณ์และทีมงานแสดงที่มีประสิทธิภาพ

ในด้านกาหนดฉากและวัสดุอุปกรณ์ การจัดทำผังไฟนั้นทางบริษัทผู้ผลิตเทปในที่นี้คือ บริษัท ไรโรกะ เอนเตอร์เทนเมนท์ จะมอบให้บริษัท ไรท์ พิคเจอร์ จัดทำ ุคยเน้นจากาที่มีความแตกต่างจากการบันทึกานครั้งอื่นๆ แต่ไม่ได้กำหนดแนวคิดใดๆ ให้ คงเพียงแต่กำหนดานเรื่องของงบประมาณการจัดทำ ส่วนการจัดผังไฟเวที ใช้ไฟปกติของเวทีที่แสดง

จากการศึกษาพบว่า ผู้ผลิตนั้นใช้การวางแผนแบบง่ายๆ โดยมอบหมายให้ผู้แสดงตลกเป็นผู้คัดเลือกเนื้อหาที่จะแสดง กำหนดตัวผู้แสดง วิเคราะห์เนื้อหาและผู้ชม โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมเพื่อทำให้ผู้ชมเกิดความสนุกสนาน โดยไม่พิถีพิถันเท่าใดนัก ภายได้งบประมาณที่กำหนดไว้ค่อนข้างต่ำ

ขั้นที่ 2 ขั้นเตรียมการผลิตรายการ (Preparation)

หลังจากงานวางแผนจะเข้าขั้นเตรียมการผลิต ฝ่ายผลิตจะดำเนินการมอบหมายแบ่งหน้าที่ดังนี้

1. ติดต่อคณะตลกที่จะบันทึกเทป

ฝ่ายผลิตจะติดต่อนัดหมาย และหาชื่อเรื่องเนื้อหาการแสดงกับคณะตลกที่ได้คัดเลือกแล้ว โดยเน้นที่คณะที่ได้รับความนิยมสูงและมีมุขที่จะเรียกเสียงฮาได้มากมายแสดง

2. การเตรียมฉาก/นอกสถานที่

ฉาก มีความสำคัญต่อการแสดงตลกค่อนข้างน้อย แต่มีความสำคัญต่อการโฆษณาประชาสัมพันธ์สถานที่แสดง ผู้จัด และสินค้าที่สปอนเซอร์ ดังนั้น จึงจะเห็นว่าฉากของตลกนั้นไม่ค่อยมีการลงทุน ทั้งนี้ การแสดงตลกมักจะใช้การบันทึกเทปกันในคาเฟ่หรือที่ห้างสรรพสินค้า ซึ่งบนเวทีมีอย่างไรก็เล่นไปตามนั้น เพราะไม่ต้องการความเหมือนจริง ซึ่งการตกแต่งเพิ่มเติมฉากส่วนใหญ่จะใช้รูปติดชื่อสถานที่ คณะแสดง ผู้จัด สินค้าและรถเก๋งสปอนเซอร์ นามาดิตัวที่ฉากหลังเพียงเท่านั้น เช่น จากเทปการแสดงฮาสะบัน มั่นระเบิด ชุดที่ 56 คณะเรนต์ เขียวยิ้ม ใช้การบันทึกเทปที่คาเฟ่ ซึ่งโดยปกติเป็นเวทียกพื้นมีความกว้างพอสมควร ด้านหลังมีวงดนตรีเป็นแบ็คอัพเต็มวงใช้ฉากที่มีอยู่แล้วเป็นผ้ามา่านรอยติดรายชื่อของบริษัทผู้ผลิตเทปลงไป คือ บริษัท ไรท์ พิคเจอร์ มีชื่อสถานที่ วิลล่า ดารา คาเฟ่ ติดอยู่ด้านหลังด้วยรูปขนาดใหญ่เห็นได้ชัดเจน ทั้งนี้เพราะเจ้าของและผู้ผลิตขอใช้สถานที่ถ่ายทำในคาเฟ่เพื่อให้ได้บรรยากาศ ขณะเดียวกันก็เป็นการลดต้นทุนในการผลิตที่จะต้องไปสร้างฉากเวทีขึ้นมาใหม่ ในขณะที่เจ้าของคาเฟ่ก็ได้ประโยชน์ด้านการประชาสัมพันธ์จากป้ายที่ติดอยู่บนฉากการแสดง

ในการแสดงตลกจะมีบรรดาสักก็ต่อเมื่อมีผู้ชมที่จะตอบสนองการแสดงนั้น ดังนั้นในบางครั้งนอกจากบันทึกในคาเฟ่แล้ว ยังใช้ตามห้างสรรพสินค้าด้วย เพราะมีผู้ไปใช้บริการอยู่เป็นปกติ ผู้ผลิตจึงได้ผู้ชมโดยอัตโนมัติ เช่น การแสดงตลกยกขาบนฮา ชุดที่ 17 คณะเทพพรุ่งงาม ใช้การแสดงที่ห้างอิมพีเรียล รอยจัดฉาก มีวงดนตรีเป็นแบ็คอัพ บนฉากมีป้ายห้างสรรพสินค้า ป้ายสปอนเซอร์สินค้า ชื่อบริษัทผู้ผลิตและชื่อคณะตลก ทั้งนี้จะสังเกตเห็นว่าฉากในการแสดงไม่มีจุดประสงค์เพื่อเสริมการแสดง แต่มีจุดประสงค์เพื่อการประชาสัมพันธ์เป็นส่วนใหญ่

3. การจัดแสง

ในการจัดแสงมีความสำคัญต่อการบันทึกเทป โดยการจัดแสงมีจุดมุ่งหมายคือ (MILLERSON, 1974)

1. เพื่อให้มีแสงที่พอเพียงและเหมาะสมในการถ่ายทำตามที่กล้องโทรทัศน์จำเป็นต้องใช้
2. การใช้แสงเพื่อลบเงา
3. การใช้แสงเพื่อป้องกันเวลา สถานที่
4. การจัดแสงเพื่อสร้างบรรยากาศและอารมณ์
5. การจัดแสงเพื่อเน้นความสนใจของผู้ชมเฉพาะจุด

ซึ่งก่อนการแสดงผลผลิตจะต้องใช้แสงเพื่อช่วยในการผลิต แต่การบันทึกเทปตลกมักไม่ค่อยพิถีพิถันต่อการสร้างอารมณ์ หรือความสวยงาม ส่วนใหญ่มักจะใช้แสงเพื่อเหมาะสมต่อการถ่ายทำ และใช้แสงเน้นความสนใจเฉพาะจุดมากกว่า เช่น เทปการแสดงฮาสุดขีด ชุดที่ 2 คณะชูศรี ป่าต็อก ใช้การแสดงในคาเฟ่โดยใช้แสงบนเวทีให้สว่างพอและเหมาะสมในการถ่ายทำ โดยไม่ได้เน้นสร้างบรรยากาศอื่นๆ ทั้งนี้เพราะมีผู้ชมซึ่งเข้ามาทานอาหาร หากใช้แสงไปทั่วบริเวณจะเป็นการรบกวนผู้ชม ไม่มีการใช้สปอตไลท์เน้นเฉพาะจุดแต่อย่างใด แต่มุ่งให้แสงสว่างทั่วกันโดยรวมบนเวที เพื่อให้สามารถบันทึกการแสดงได้ทั่วถึง โดยไม่ต้องจัดแสงบ่อยๆ

4. เสียง

เสียงที่ใช้ในรายการโทรทัศน์แบ่งเป็น 4 ประเภท (นิคม ทาแดง, 2531)

1. เสียงหลักตามเนื้อหา

2. เสียงประกอบเพื่อความสมจริง
3. คนตรีประกอบ
4. เสียงประกอบพิเศษ

การบันทึกเทปตลกมักจะใช้เสียงหลักจริงที่เกิดขึ้นบนเวที ไม่ว่าจะ เป็นเสียงตลกพูด เสียงดนตรีประกอบเรื่องราว ตลกจะใช้เสียงหลักที่เกิดขึ้น ส่วนการใช้เสียงอื่นเพื่อเพิ่มบรรยากาศ คือการใส่เสียงหัวเราะเพื่อช่วยให้การแสดงสมบูรณ์และสนุกต่อการชม

จากเทปฮาสุตซึด ชุดที่ 2 คณะชูศรี ป่าตอก ตัวแสดงจะใช้ไม้ค้แบบถือส่งกันไปมา เพื่อให้ตลกแสดงเป็นเสียงหลัก เมื่อถึงคิวใครเล่นก็หามาค้เข้าจังหวะเอง การแสดงตลกที่พบส่วนใหญ่มักใช้ไม้ค้ลอย ส่วนเสียงประกอบเพื่อการสมจริงใช้กลองชุดหรือซิมบาเรอสร้างเสียง เช่น เสียงตีหัว ขว้างของ หยอดเหรียญ การกดตู้เพลง และตลกบางคนก็ใช้เสียงจากปากทำเป็นเสียงประกอบ เช่น ขณะที่ล้อตอกหยอดเหรียญ ตัวตลกอีกตัวจะทำเสียงรดาใช้ปากทำเป็นเสียงเหรียญหล่น เมื่อล้อตอกกดปุ่มเลือกเพลงก็ใช้ปากทำเสียงตาม ส่วนเสียงประกอบพิเศษจะใช้เสียงหัวเราะของผู้ชมใส่เข้ามาเพื่อรับมุขตามที่ตัวตลกแสดง ซึ่งจะใช้เสียงนี้เพิ่มในกระบวนการหลังการผลิต (Post-Production)

ขั้นที่ 3 ขั้นตอนการผลิต (Production Stage)

คือการนำเอาสิ่งที่เตรียมไว้ล่วงหน้าแล้วมาดำเนินการ ทั้งนี้ในการบันทึกเทปจะมี Producer ผู้ควบคุมการผลิตมอบหมายให้ Director ควบคุมการบันทึกภาพไปตลอด และควบคุมการบันทึกเสียงทั้งบนเวทีและเสียงบรรยากาศทั่วไปทั้งหมด ซึ่งขั้นตอนในรายละเอียดที่ผู้วิจัยได้เข้าสัมภาษณ์การผลิตพบว่าผู้ผลิต คือ บริษัท ไรท์ พิคเจอร์ ที่นำทีมกล้องมา จะกำหนดจุดที่วางกล้องซึ่งใช้กล้องบันทึกภาพ 3 ตัว กล้อง 1 จะวางตำแหน่งเพื่อเก็บภาพกว้างของเวทีทั้งหมดในลักษณะภาพกว้าง (Long Shot) และภาพขนาดกลาง (Medium Shot) กล้อง 2 จะวางตำแหน่งด้านซ้ายของเวที กล้อง 3 วางในตำแหน่งด้านขวาของเวทีเพื่อ

เพื่อเก็บภาพมุมต่างๆ ในขนาดภาพปานกลางและภาพใกล้ (Close Up) หลังจากได้ตำแหน่งในการวางกล้องแล้วก็จะเช็คเรื่องระบบเสียง ทั้งเสียงจากเวทีและเสียงบรรยากาศทั่วไป รวมทั้งตรวจสอบระบบแสงในการบันทึกซึ่งบนเวทีจะมีแสงเพียงพอแล้วโดยไม่ต้องใช้ไฟเพิ่มเติมแต่อย่างใด

เมื่อถึงเวลากำหนดการบันทึก คณะตลกที่มาถึงจะมาที่รถถ่ายทำเพื่อนัดหมายกับ Director ในเรื่องของคิวและระยะเวลาในการบันทึกเทปและจะประสานงานกับเจ้าของสถานที่ คือ บริษัท วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อได้เวลาที่แน่นอนแล้วทีมตลกจะไปเตรียมพร้อมด้านหลังเวที นักดนตรีของทีมตลกจะเข้าประจำที่ เมื่อพร้อมจะส่งคิวไปที่รถบันทึกภาพแล้วผู้ควบคุมรายการจะเช็คเทปบันทึกและนับถอยหลัง และเริ่มการบันทึกพร้อมๆ กับเริ่มการแสดง โดยไม่ต้องมีขั้นตอนการซ้อมแต่อย่างใด

ซึ่งจากการสังเกต ผู้วิจัยพบว่า Director จะพิจารณาคัดเลือกภาพและตัดต่อลงสู่เทปเลย โดยบันทึกภาพและเสียงต่างๆ ไปพร้อมกัน การบันทึกเป็นไปอย่างต่อเนื่องไม่มีการหยุดเพื่อเทคหรือถ่ายทำใหม่ มีความสอดคล้องกันดี ทั้งนี้เนื่องจากได้มีการทำงานร่วมกันมานานแล้ว แต่จะมีหยุดพักเป็นช่วงๆ เพื่อเปลี่ยนคณะ หรือเมื่อ Director เห็นว่าตลกเล่นแล้วไม่สนุกก็จะหยุดเทปและให้ตลกพักหามุขเพื่อมาเล่นใหม่โดยใช้ระยะเวลาการพักประมาณ 15 นาที แล้วจึงให้คิวเพื่อแสดงต่อ ซึ่งจะมีการบันทึกภาพไปจนเสร็จทุกคณะ เมื่อตลกคณะใดแสดงเสร็จแล้วก็จะเดินมาที่รถถ่ายทำเพื่อให้ช่างภาพนิ่งได้ถ่ายภาพไว้เพื่อทำบทเทปต่อไป

หลังจากที่การบันทึกการแสดงเสร็จสิ้นแล้ว ผู้ผลิตจะนำเอาเทปที่บันทึกไว้มาคัดเลือกช่วงที่ดีที่สุดไว้ และคัดเลือกส่วนที่ไม่ต้องการทิ้งออกไปโดยจะใช้เทคนิคการตัดต่อ ซึ่งในขั้นนี้มีความสำคัญต่อการสร้างสรรค์ความสนุกของตลกได้ คือ

1. การใช้ภาพ ขนาดของภาพ

ในการแสดงตลกบนเวที ผู้ชมที่นั่งดูในสถานที่จริงจะอยู่ในตำแหน่งที่ต่างกัน ดังนั้น ในการรับชมจะต้องมีทั้งที่เห็นและไม่เห็น โดยเฉพาะหากตลกใช้การแสดงด้วยสีหน้าท่าทางและอาจจะเห็นไม่หมดถ้ามีการแสดงโดยตัวตลกหลายๆ ตัว แต่ในการชมจากเทปบันทึกภาพผู้ผลิตรายการจะเลือกขนาดของภาพที่ได้บันทึกไว้ ทั้งในภาพที่มีขนาดใกล้ (Close up) ขนาดปานกลาง (Medium Shot) และภาพไกล (Long Shot) ได้ตามอารมณ์หรือการแสดงในขณะนั้นทำให้ผู้ชมจากเทปวีดิทัศน์ได้เข้าใจอย่างต่อเนื่องและรับอรรถรสของการแสดงได้เต็มที่

ตัวอย่างเช่น จากเทปยกขบวนฮา ชุดที่ 17 คณะเทพ โพธิ์งาม ซึ่งเกือบทั้งเรื่องใช้ขนาดภาพระยะปานกลาง แต่เมื่อตัดภาพมาที่คนดูซึ่งกำลังหัวเราะ ผู้ผลิตจะเลือกภาพใกล้ให้เห็นสีหน้า อารมณ์ผู้ชมที่กำลังหัวเราะสนุกสนาน หรือช่วงการแสดงประกอบเพลงแล้วกางเกงหลุดจะใช้ขนาดภาพใกล้เพื่อให้เห็นชัดๆ ว่าเกิดอะไรขึ้น

2. การใช้การเคลื่อนไหวของกล้อง

ผู้กำกับรายการ (Director) จะเลือกการใช้การเคลื่อนไหวของกล้อง (Camera Movement) ที่เหมาะสมกับการแสดง นั้นให้คนดูสามารถเห็นได้แตกต่างจากที่ชมในสถานที่ ทั้งนี้ ได้แก่ การใช้การ Dolly, Track ฯลฯ แต่ตลกไม่ได้ใช้เทคนิคนี้เลยเนื่องจากเป็นการบันทึกในคาเฟ่ ซึ่งมีพื้นที่จำกัด การบันทึกเทปจึงตั้งกล้องอยู่กับที่ เช่น เทปฮาสุดขีด ชุดที่ 4 คณะเบ๊ต เชิญยิ้ม เบ๊ตจะแต่งตัวเป็นผู้หญิงเดินลงมาจากเวทีแล้วเดินไปทางซ้าย ทางขวา ของเวที ในลักษณะของนางแบบ ขณะที่หนู เชิญยิ้ม ก็เดินสวนไปมา ผู้ควบคุมการผลิตจะใช้การ Pan ภาพตาม เพื่อแสดงให้คนดูเห็นว่าตัวแสดงได้เดินไปไหนและทำอะไรอยู่ นอกจากนี้ ยังใช้การซูมภาพเพื่อให้ผู้ชมได้เห็นภาพใกล้และไกลมากขึ้นตามจังหวะของการแสดง

3. การใช้ภาพ Insert

ผู้กำกับรายการ (Director) มีภาระที่จะต้องผลิตให้มีบรรยากาศของ ความสนุกสนาน หากมีแต่ภาพของผู้แสดงบนเวทีอย่างเดียวย่อมไม่เพียงพอ ดังนั้น Director จึงสร้างบรรยากาศด้วยการ Insert ภาพผู้ชมที่มีการหัวเราะ การยิ้ม หรือการแซวตลก เข้ามาเพื่อให้ผู้ชมแทบได้บรรยากาศสนุกและรู้สึกว่าได้ร่วมอยู่ในเหตุการณ์ด้วยซึ่งการ Insert ภาพผู้ชมนี้ทำให้เทปตลกมีสีสันขึ้น เช่น จากเทปตลกยกขบวนฮา ชุดที่ 17 คณะเทพ โพธิ์งาม เมื่อตลกแสดงถึงจุดหัวเราะภาพจะถูกตัดไปที่ผู้ชมโดยใช้น้ำตาภาพใกล้ เน้นอริยาบทที่กำลังยิ้ม และหัวเราะอยู่ตลอดเวลา เป็นการเสริมอารมณ์ให้กับผู้ชมวิดิทัศน์ได้เสมือนร่วมในเหตุการณ์ จริง

4. การใช้เสียงหัวเราะประกอบ

เสียงหัวเราะมีความสำคัญต่อการผลิตเทปวิดิทัศน์มาก ผู้ผลิตมักจะใส่เสียง หัวเราะเป็น Sound Effect ตามจังหวะต่างๆ ของการแสดง เพื่อการสร้างบรรยากาศ ให้เหมือนจริงและน่าสนใจ ซึ่งเทปตลกส่วนใหญ่ใช้เสียงหัวเราะที่บันทึกจากสถานที่ถ่ายทำ แต่ ก็มีบางครั้งใช้เสียง Effect แทนเสียงหัวเราะจริง

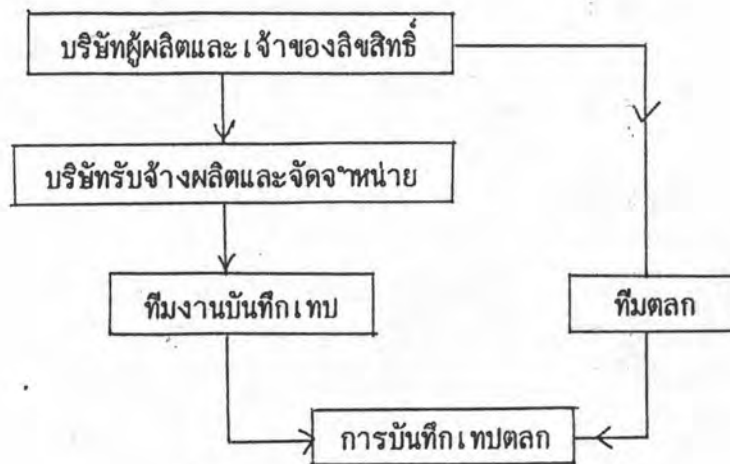
ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินคุณภาพรายการ

ตามหลักการผลิตรายการโทรทัศน์ที่ได้มาศึกษาให้ความสำคัญกับขั้นที่ 4 นี้มาก คือการประเมินคุณภาพโดยแบ่งเป็นการประเมินขณะผลิตรายการ การประเมินเมื่อผลิตรายการ แล้ว และประเมินเมื่อออกอากาศแล้ว ซึ่งการผลิตวิดิทัศน์ตลกเองก็มีการประเมิน แต่ไม่ได้ ทำการประเมินแบบเป็นทางการหรือมีการมอบหมายให้ทำการประเมินโดยมีแบบสำรวจที่แน่นอน หน้าที่ของการประเมินในการผลิตเทปตลกเป็นของ Producer ดังที่พบในการสังเกตการณ์ การผลิตพบว่า Producer จะเป็นผู้พิจารณาว่าการแสดงที่กำลังแสดงอยู่นั้นดีหรือไม่ โดย สังเกตจากผู้ชมที่ชมอยู่ในสถานที่บันทึกการแสดงรวมทั้งประเมินจากการบันทึกงานครั้งที่ผ่านมามีว่า ผู้แสดงตลกกำลังแสดงเรื่องที่น่าขำหรือไม่ว โดยที่ Producer จะขอสังเกตการณ์บันทึกชั่วคราว

หากประเมินแล้วพบว่า การผลิตในขณะนั้นหรือการแสดงไม่สนุกสนาน ส่วนหลังจากที่เทปได้ถูกบันทึกแล้ว ออกจำหน่ายไปแล้ว พบว่าไม่มีการประเมินหรือวิจัยใดๆ เพื่อวัตถุประสงค์ต่อการพัฒนาคุณภาพของการผลิต จึงยังเห็นว่าวีดิทัศน์ดังกล่าวยังคงมีรูปแบบที่เหมือนเดิมและไม่พิถีพิถัน

ทั้งนี้ กระบวนการ และเทคนิคของการผลิตมีส่วนช่วยให้การแสดงตลกประสบความสำเร็จเมื่อผลิตเป็นเทปวีดิทัศน์ ทั้งงานด้านการใช้เทคนิคของภาพและเสียง ทำให้ปัจจุบันมีผู้ที่ชมตลกจากเทปวีดิทัศน์มากขึ้นเรื่อยๆ อดยไม่ต้องไปชมในสถานที่ เช่น คาเฟ่ หรือตามห้างสรรพสินค้าต่างๆ

ที่ได้กล่าวมาข้างต้น เป็นกรอบหลักการที่วิเคราะห์ตามหลัก 4 ขั้นตอนในการผลิตวีดิทัศน์พร้อมทั้งผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างจากข้อมูลที่มีในเทปวีดิทัศน์แทรกเข้ามา เพื่อยืนยันกระบวนการผลิตตามหลักการ ซึ่งเห็นได้ชัดเจนว่าเทปวีดิทัศน์ตลกผลิตขึ้นตามหลักในการผลิตรายการ แต่กระบวนการขั้นตอนต่างๆ ผู้ผลิตมิได้ปฏิบัติทุกขั้นตอน เป็นการปฏิบัติงานในลักษณะง่ายๆ ไม่เคร่งครัด จากเทปที่นำมาวิเคราะห์ทั้งหมดจะเป็นการผลิตในระดับคุณภาพต่ำ เพราะมีการลงทุนต่ำ (Low Cost Production) ทำให้ผลงานที่ผลิตออกมาด้อยตามไปด้วย ทั้งนี้เพื่อความเข้าใจว่าทำไมเทปตลก ถึงได้มีคุณภาพน้อยและใช้ระบบการผลิตแบบต้นทุนต่ำ ผู้วิจัยขอเสนอองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับของผู้ผลิตดังนี้

บริษัทผู้ผลิตและเจ้าของลิขสิทธิ์ ในปัจจุบันเจ้าของลิขสิทธิ์มักจะเป็นเจ้าของคาเฟ่หรือสถานบันเทิงที่มีจุดขายอยู่ที่ตลก เพราะเป็นสิ่งที่นักแสดงตลกให้ความเคารพนับถือ ดังนั้นจึงมีความสามารถที่จะดึงตลกคณะต่างๆ มาแสดงได้ รวมทั้งสามารถนำออกไปบันทึกเทปจำหน่ายเผยแพร่ไปทั่วโดยไม่มีปัญหา ในฐานะของเจ้าของสถานบันเทิงหรือคาเฟ่ย่อมประสงค์ที่จะให้ธุรกิจของตนเองก้าวหน้า การคิดหาวิธีการที่จะบรรเทาให้ตลกโด่งดังและกระแสความนิยมสูงย่อมจะมีผลกระทบต่องานธุรกิจคาเฟ่ด้วย

ดังนั้น หากวิเคราะห์ในฐานะของเจ้าของสถานบันเทิง หรือเจ้าของคาเฟ่แล้ว การทำเทปตลกเพื่อจัดจำหน่ายนั้นเป็นการทำงานด้านบรรเทาสถานบันเทิงนั่นเอง ดังนั้น จะเห็นได้ว่าในเทปทุกม้วนที่นำมาเป็นตัวอย่างวิจัย จะมีชื่อสถานบันเทิงติดอยู่บนฉลากอย่างเห็นได้ชัดและยังปรากฏในการแสดงหรือคำพูดของตลกที่จะบรรเทาอยู่ตลอดเวลาในเทป ซึ่งจากเทปวีดิทัศน์จะเห็นข้อความ ไรโรเกะ เอนเตอร์เทนเมนต์, กรุงธนคอมเพล็กซ์ หรือ ดาราวิลล่าคาเฟ่ หากเป็นคำพูดของนักแสดงก็จะมีคำพูดถึง เฮียเลี้ยง (บุญเลี้ยง อดุลยฤทธิ์กุล) หรือเฮียหนวด (เจ้าของกรุงธนคอมเพล็กซ์) ซึ่งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ถึงบทบาทของบริษัทเจ้าของลิขสิทธิ์เทปตลกที่โด่งดังในขณะนี้ คือ สัมภาษณ์คุณรักรักษ์ หรือ เฮียรักรักษ์ ตัวแทนจากบริษัท ไรโรเกะ เอนเตอร์เทนเมนต์

"... ไรโรเกะ เอนเตอร์เทนเมนต์ นี้เป็นเจ้าของ คือติดต่อพวกตลกให้มาอัดเทปก็มีปัญหาคือ คาเฟ่ปิดตี 2 ตลกนัดอัดเทปที่ละ 3 คณะ เราต้องจัดคิวถ่ายให้เสร็จภายในคืนเดียว เพราะใครจะรับผิดชอบค่าใช้จ่าย ไหนจะค่าถ่ายทำรถ OB, การบรรเทา, ... ที่นำหน้าใจคือเราไม่สามารถกำหนดเนื้อหาการแสดงได้ ทีมตลกคิดเอง ถ้าเล่นแล้วไม่สนุกก็จบกันทำเทปก็ขายไม่ได้... นอกจากนี้ก็ดูแลเรื่องเวลาการจัดทำเทป เราจะมีพนักงานมาถ่ายภาพตลกที่แสดงเพื่อให้ภาพตรงกับม้วนเทป เป็นการทำงานที่เดียวให้เสร็จเลย เพราะพวกตลกนี้งานแสดงเยอะ ค่าต้องเล่นหลายแห่ง รอไม่ได้ ทุกอย่าง

ต้องจบทั้งการถ่ายทำ เนื้อหาหน้าปกเทป · ต้องผ่านในวันเดียวเลย"

จะเห็นได้ว่าเป็นการทำงานให้เสร็จในวันเดียวเลย ซึ่งปัจจัยของค่าใช้จ่าย เวลา ภาระหน้าที่อันรัดตัวของคณะตก มีส่วนกำหนดให้รูปแบบการผลิตขาดความพิถีพิถันไป

จากแผนภาพที่แสดงข้างต้น บทบาทต่อมาเมื่อบริษัทลิขสิทธิ์นัดหมายตกลงได้แล้วจะมอบหมายให้บริษัทรับจ้างผลิตและจัดจำหน่ายมาดำเนินการต่อไป ซึ่งจะเป็นการทำงานใน ส่วนของเทคนิคการผลิต ซึ่งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์คุณศักดิ์ชัย เจ้าหน้าที่ดูแลการผลิตของบริษัท ไรท์ พิคเจอร์ ดังนี้

"บทบาทของไรท์ พิคเจอร์ คือ ผู้จัดจำหน่ายและดูแลการผลิต Promotion ทั้งหมด ตั้งแต่การจัดทำฉาก การเตรียมชุดถ่าย OB ก็เริ่มต้นจากการเตรียมฉาก โดยประสานกับทางสถานที่คือ โรงแรม เอนเตอร์เทนเมนต์ ซึ่งเป็นเจ้าของคาเฟ่ฉากมาตกแต่งก็ไม่มีอะไร มาก จากมีเพื่อทำให้คนดูไม่เบื่อ ไม่งั้นดูก็มวนๆ ก็เวทีเดิม อย่างวันนี้ก็มีรูปเรือ รูปตึกใส่ๆ เข้าไปมีพอช่วยให้อ่านง่ายขึ้น"

"จากนั้น ก็นัดหมายกับรถถ่ายทำ รถยาสักสอง 3 ตัว ตรงกลาง เก็บภาพระดับเต็มเวที กล้อง 2 ด้านซ้าย กล้อง 3 ด้านขวา เก็บ ภาพทุกมุมเข้ามาที่รถ OB ให้ Control ติดต่อเข้าเทปเลย ... เรื่อง Post Production ก็ไม่มีอะไรมาก เอาไปใส่เตี๊ยะเตี๊ยะ, ตัว ขูบเปอร์ชื่อเจ้าของลิขสิทธิ์ และใส่แผ่นคั่นเมื่อตกลงเปลี่ยนคณะ หรือ เวลาเบรคพักช่วง... ไม่มีอะไรมาก"

การทำงานของบริษัท ไรท์ พิคเจอร์ ที่ทำการบันทึกเทปเป็นการบันทึกการแสดง สดจากกล้องสูตร OB ซึ่งมีชุด Control ติดต่อเลือกภาพลงเทปเลย กล่าวได้ว่าเทปที่ได้จาก

รถ OB กับเทปที่บันทึกออกมาขายจะใกล้เคียงกันมาก ชาติก็เพียงแต่พวกใต้เต็ลหัว, ท้ายหรือช่วงกลางเท่านั้น เหตุผลที่การบันทึกดูง่าย ๆ ก็เพราะทีมงานถ่ายทำกับตลกทำงานกันมานานจนประสานกันเข้าใจ เมื่อตลกแสดงเสร็จ ลงจากเวทีก็มาถ่ายภาพนิ่งเพื่อใช้เป็นปกเทปเวลาจัดจำหน่าย

สำหรับการทำงานที่เกี่ยวกับเนื้อหาการแสดงซึ่งเป็นหน้าที่ของตลกนั้น มีความน่าสนใจที่พบว่าส่วนใหญ่อแล้วตลกจะไม่มีเตรียมตัวอะไรมาก ใช้ประสบการณ์และหยิบจากสิ่งแวดล้อมมาเล่น ไม่มีสคริปต์ อย่างที่เรียกว่าเล่นกันแบบงายๆ ซึ่งจะกล่าวรายละเอียดเกี่ยวกับโครงสร้างเนื้อหาในบทต่อไป ในที่นี้พบว่า เมื่อขึ้นเวลาแสดงก็จะอาศัยการไหลไปเรื่อยๆ ใช้ความเคยชินรับส่งมุขกับใบจบบทการแสดง แต่การแสดงแบบไม่มีสคริปต์นี้ก็มาง่ายของง่าย เพราะตลกคนหนึ่งต้องเล่นประมาณ 30-45 นาที อาจจะน่าเบื่อหรือหมดมุขได้ง่ายๆ รวมทั้งการแสดงที่มีคนดูหลากหลายที่มานั่งดูในคาเฟ่ นั้น แต่ละคนแต่ละอารมณ์ ควบคุมยาก ดังที่คุณเบิร์ด เชิญยิ้ม นายกสมาคมตลกแห่งประเทศไทยได้ให้สัมภาษณ์ไว้

"การแสดงตลกสดๆ อย่างที่ตลกแสดงตามคาเฟ่ นี้ใช้ประสบการณ์ส่วนๆ หยิบจากสิ่งแวดล้อม เช่น แชวคนดูบ้าง แชวเจ้าของร้านบ้าง แชวนักร้อง แชวเด็กเสิร์ฟ แชวกันเอง คือ หยิบสดๆ ไม่มี การซ้อม สคริปต์ไม่มี ทางบริษัทที่มาจ้างอัดไปขายมากกำหนดเราไม่ได้ติดต่อกันว่าจะมาอัดกันวันนั้นวันนี้ แล้วก็มาอัดเลย... ตลกตามคาเฟ่ นี้เล่นยากที่สุด เพราะคนฟังร้อยพ่อพันแม่ บางคนมีปัญหาชีวิต ฝีมือเมียน้อย เบียดแซร์ไม่ได้ เจ้านายตา ลูกติดยาหรือพวกซีเมาดิดนักร้อง บางทีก็มาทั้งครอบครัว คือคนดูหลากหลาย แล้วคิดดูสิ จะเล่นอะไรให้ตลกมันยากนะ ก็หยิบเอาสดๆ นี้แหละ"

ข้อสังเกตที่ผู้วิจัยพบวิธีแก้ไขเมื่อมีการแสดงที่เริ่มไม่ซา ไม่สนุก คนดูเริ่มที่จะเบื่อ นอกจากความแตกต่างของที่มาของผู้ชมดังที่นายกสมาคมตลกแห่งประเทศไทยได้ให้

สัมภาษณ์ไว้ คือ Producer ซึ่งดูแลการผลิตอยู่ในรณันท์กเทศนั้นจะสั่งการให้หยุดบันทึก โดยจะนำการแสดงกายกรรมหรือส่งนักร้องสาวสวยขึ้นมาร้องเพลง เพื่อเบรคอารมณ์ผู้ชมในสถานบันทิทเทบ และเพื่อเปิดโอกาสให้ทีมตลกได้ลงมาพักและคิดมุขเพื่อจะเล่นกันใหม่เพื่อมาหัดติดขัดการพักในช่วงนี้ผู้ผลิตจะเข้าไปพูดคุยกับทีมตลกแล้วให้มีการแก้ไขลักษณะการเล่น โดยนัดหมายเรื่องเวลาบันทึกที่เหลือและแจ้งคิวเพื่อถ่ายทำต่อไป จะเห็นได้ว่าผู้ผลิตอาศัยระบบขั้นตอนการผลิตเบรคช่วยการแสดง เนื่องเพราะการแสดงของตลกคาเฟ่เป็นแบบเปิด (Improvisation) ที่ต้องอาศัยปฏิภาณการแสดงไปจนจบ ซึ่งหากมีการติดขัดจึงต้องใช้วิธีหยุดการแสดง พักเพื่อหามุขแสดงใหม่ ต่างจากการแสดงแบบมีสคริปต์ที่การแสดงได้ถูกกำหนดไว้แล้วตั้งแต่ต้นจนจบ แต่ในขณะที่เดียวกันผู้ผลิตก็มีกระบวนการแก้ไขปัญหาของการแสดงแบบเปิด ซึ่งทำได้เพราะรูปแบบของการแสดงตลกที่พบในวิถีทัศน์นี้ไม่มีความต่อเนื่อง เมื่อเล่นแล้วไม่เขาก็เปลี่ยนเรื่องเล่นไปได้โดยไม่ต้องคำนึงว่าเล่นได้เล่นเรื่องอะไรไปแล้วบ้าง รวมทั้งโครงสร้างการแสดงของตลกไทยเอื้ออำนวยต่อการแสดงแบบนี้ ซึ่งจะได้กล่าวในบทต่อไป

จากลักษณะต่างๆ ขององค์ประกอบที่กำหนดการจัดทำวิถีทัศน์ตลก พอจะสรุปได้ถึงสาเหตุแห่งการผลิตในระบบต้นตุนต้นได้ว่า ขึ้นอยู่กับ

1. มุมมองการตลาดของผู้ผลิต/จำหน่าย

จากหลักการทางธุรกิจทั่วไปที่มุ่งหวังการสร้างกำไร โดยอาศัยการผลิตจำนวนมากสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องวัฒนธรรมยุคหลังสมัยใหม่ที่สำคัญอีกแนวคิดหนึ่ง คือ แนวคิดของ BOUDRILLARD (อ้างถึงใน ศิริพงษ์ สุทธิโยธิน, 2535 : 18) ที่มุ่งเน้นในเรื่องของวัฒนธรรมและเทคโนโลยีการผลิตซ้ำเพื่อมวลชน (Mass Reproduction) แนวคิดนี้เกิดจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้เกิดระบบการผลิตที่ทันสมัย สามารถผลิตได้คราวละมากๆ ความสามารถในการที่จะผลิตซ้ำได้คราวละจำนวนมากๆ ของวิถีทัศน์ ทำให้ผู้ผลิตมองเห็นโอกาสที่จะทำกำไรได้ ยิ่งโดยเฉพาะการผลิตวิถีทัศน์ตลกที่เป็นการแสดงที่มีอยู่แล้วโดยปกติตามคาเฟ่ และสถานบันเทิง ผู้ผลิตเพียงแต่บันทึกการแสดงลงเทปวิถีทัศน์ ซึ่งจะ

เห็นได้ว่าเป็นการลดต้นทุนลง เมื่อต้นทุนน้อยแต่สามารถที่จะนำไปผลิตซ้ำ (Reproduction) เพื่อจำหน่ายได้คราวละมากๆ ก็จะก่อให้เกิดกำไรทางธุรกิจสูง เช่นเดียวกับที่ปรากฏในการวิจัยครั้งนี้ที่แม้ว่าเป้าหมายของผู้ผลิตนั้นวางไว้ที่การบรรเทาภาระที่ บรรเทาภาระตลกเพื่อให้เกิดความนิยมและมาใช้บริการสถานบันเทิง แต่ระยะหลังเทปวีดิทัศน์ตลกได้รับความนิยมมากขึ้น มีผู้บริโภคเกินกว่าเป้าหมายที่ได้วางไว้ จึงมีช่องการตลาดให้เทปตลกขยายตัวมากขึ้น แต่ระบบการผลิตก็ยังคงเดิม คือ ผลิตแบบง่ายๆ ใช้การแสดงสดตามคาเฟ่ บ้านที่เทปแล้วนำมาขายเลย รวมทั้งผู้ผลิตทราบดีว่าส่วนใหญ่ผู้ที่ดูตลกจะเลือกซื้อขณะที่ตนชื่นชอบอยู่แล้วและเลือกที่จะเสกซุซต่างๆ ที่ตลกแสดงออกมามากกว่าที่จะสนใจเรื่องฉาก แสง สี เสื้อผ้า เนื้อเรื่อง ซึ่งทำให้ผู้ผลิตไม่ลงทุนในเรื่องพวกนี้ เช่น จากเทปชุดซุซเบอร์รี่จิก คณะซุซเบอร์รี่จิก/เพชร ดาราฉาย ใช้การถ่ายทำในวิสุทธิกษัตริย์คาเฟ่ฉากติดรูปชื่อคาเฟ่ที่แสดงไม่มีวงดนตรี เป็นแบ็คคัฟ ใช้กล้องตัวเดียวในการบันทึกภาพ ไม่เปลี่ยนขนาดภาพ ไม่มีการใช้ภาพ Insert ผู้ชมที่กำลังหัวเราะ เสื้อผ้าของตัวแสดงก็ไม่ได้เตรียมเป็นพิเศษ ไม่มีการเปลี่ยนชุดหรือทรงเครื่องเพื่อการแสดง เนื้อหาของการแสดงเป็นตลกร้องเพลง และตลกภาษาที่มีจุ่มจุ่มเป็นตัวบุรุษมุขไปเรื่อยๆ ไม่มีการเตรียมอุปกรณ์เสริมเพื่อการแสดงอื่นๆ ทั้งนี้เพราะมีต้นทุนการผลิตต่ำคุณภาพการผลิตจึงค่อยตามไปด้วย

2. พฤติกรรมการดูซ้ำ/การให้คุณค่า

เทปตลกขายความสนุกสนาน ขยายอารมณ์ที่ผ่อนคลาย เป็นเรื่องที่น่าขบขัน เป็นวิธีทางเพื่อให้ผู้ชมผ่อนคลายและหลีกเลี่ยงไปจากความเป็นจริงชั่วระยะเวลาหนึ่ง เมื่อได้ชมแล้วมักจะต้องหาชมสิ่งใหม่ๆ อยู่เรื่อยๆ เรื่องซ้ำเมื่อดูครั้งที่สองระดับของความขำความตลกก็จะลดลงไป ดังนั้น ผู้ชมจึงมักบริโภคครั้งเดียวแล้วทิ้ง การผลิตเทปประเภทนี้จึงอยู่ในระดับต้นทุนต่ำ รวมถึงการส่งเสริมการขายที่มีน้อย การจัดทำกเทปจะเน้นที่คณะตลกมากกว่าที่จะเน้นว่าเล่นเรื่องอะไร แต่จะบอกความแตกต่างด้วยลำดับที่หรือชื่อชุด เช่น

คณะไรต์ .เชิญยิ้ม ฮาสะบัน ชุดที่ 56

หรือ คณะเบ็ด เชิญยิ้ม ฮาสุดขีด ชุดที่ 4

ซึ่งบทเพลงของรันต์ จะมีรูปรันต์และชาวคณะกำลังแสดง ซึ่งตรงกับการแสดงในม้วนเทพ เช่นเดียวกับม้วนของคณะเบ็ด เชิญยิ้ม ที่มีรูปเบ็ดและชาวคณะ ซึ่งบทเพลงใช้การทาบอาร์ตเวิร์คแบบง่ายๆ เน้นสีสันสดาสาให้ผู้ซื้อสนใจ และใช้ตัดสินางานการเลือกซื้อ เพราะบทเพลงไม่มี การเล่าเรื่องเนื้อหาแต่อย่างใด

3. ความซ้าซากของผู้แสดง

คณะตลกที่มีชื่อเสียงมีมมากที่เล่นแล้วผู้ชมดูได้ไม่เบื่อ โดยเฉพาะตลกเปลี่ยนเรื่องเล่นแต่ไม่เปลี่ยนคนเล่น ในขณะที่หนังมีความมาหม สด ทุกด้าน ตั้งแต่ตัวแสดง เนื้อเรื่อง เทคนิค ฉาก แสง สี เปลี่ยนเรื่องก็เปลี่ยนความรู้สึก เทปที่เป็นหนังจึงยังดีในด้านความรู้สึกและขายได้เรื่อยๆ ขณะที่ตลกย้ายอยู่กับตัวแสดงเก่าๆ ซ้าๆ ที่คนเบื่อได้ง่าย ยอดขายเทปตลกจึงยังน้อยและผู้ผลิตเองก็ไม่อยากลงทุนมากไปกว่านี้

จากการศึกษาในส่วนของการกระบวนการผลิตวีดิทัศน์ตลกนี้ พบว่า ผู้ผลิตได้จัดกระบวนการผลิตแบบสำเร็จรูปใช้ระยะเวลาสั้นที่จะทำการผลิต ทั้งในขั้นตอนของ Pre-Production และ Post-Production จึงเป็นเสมือนการบันทึกเหตุการณ์การแสดงสดเท่านั้น การปรุงแต่งเสริมอารมณ์ของผู้ชมในด้านบรรยากาศของผู้ชม หรือเสียงหัวเราะในวีดิทัศน์จะมีการเสริมเสียงหัวเราะเข้ามา แต่โดยส่วนใหญ่จะบันทึกเสียงหัวเราะสดจากสถานบันทึกเทปเลย โดยที่ภาพที่ปรากฏในม้วนวีดิทัศน์จะมีภาพของสถานบันทึก, การแสดง และภาพผู้ชมปรากฏอยู่ด้วย เพื่อให้ผู้ชมวีดิทัศน์ได้ความรู้สึกเหมือนอยู่ร่วมในเหตุการณ์ ซึ่งคุณภาพของภาพ มุมกล้อง การตัดต่อ การแสดงของตลกค่อนข้างง่ายๆ ไม่พิถีพิถันเท่าไร ทั้งนี้เนื่องจากการผลิตแบบต้นทุนต่ำ อันเชื่อมโยงถึงเป้าหมายที่ผู้ผลิตมุ่งบรมทเพื่อเสริมธุรกิจสถานบันทึกเป็นหลัก ประกอบกับพฤติกรรมการณ์การดูซ้ำของผู้ชมที่ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับความพิถีพิถันด้านการผลิต เพราะมุ่งสนใจ เฉพาะการแสดงเพื่อความบันเทิงแบบฉาบฉวย และธรรมชาติของการดูตลกซ้ำแล้วไม่คอยตลก ดังนั้น จึงปรากฏวีดิทัศน์ตลกออกมาเป็นจำนวนมากมายหลากหลาย เพราะผู้ชมต้องการดูและหัวเราะกับสิ่งใหม่ๆ ตลอดเวลา จึงส่งผลให้ผู้ผลิตไม่พิถีพิถันกับกระ

บวนการผลิต แต่เน้นการแสดงของนักแสดงตลกมากกว่า ซึ่งงานการแสดงเองตลกก็มีปัญหา
เนื่องด้วยระยะเวลาการแสดงยาวประกอบกับการแสดงแบบไม่มีสคริปต์ หรือการแสดงแบบบท
เปิด (Improvisation) วิชาหิวพริบปฏิภาณผู้แสดง ผู้ผลิตจึงอาศัยเทคนิคตัดต่อเข้าช่วย
โดยหยุดการบันทึกและพักการแสดงเมื่อหามุขได้แล้วจึงแสดงต่อ ทั้งนี้โดยไม่ต้องคำนึงถึงความ
ต่อเนื่องแต่อย่างใด